

Komentarz (na podst. Wielkiego słownika ortograficznego)

Oto niektóre zawitości pisowniane, które pojawiły się w tegorocznym dyktandzie:

rozwiwny, rozbudzony Przedrostek roz- zawsze pisany jest w takiej właśnie postaci, mimo że wymowa wyrazów, którym towarzyszy, jest różna: z dźwięcznym z przed spółgłoską dźwięczną (rozwiwny, rozbudzony); bezdźwięcznie przed spółgłoską bezdźwięczną, np. rozkotsane, roztańczone.

lśniaco sczerwieniony Wyrażenia, w których pierwszy człon jest przysłówkiem (lśniaco), a drugi — imięstwowem (sczerwieniony) określanym przez ten przysówek — piszemy rozdzielnie.

jaskrawofiołkowy Przymiotniki złożone z członów nierównorzędnych znaczeniowo, tzn. takie, w których główne znaczenie zawarte jest w członie drugim (fiołkowy), natomiast człon pierwszy (jaskrawo-) określa bliżej to znaczenie, piszemy łącznie.

pół tajemnie, pół jawnie To dwa przysłówki z częstką pół służące określeniu jednej cechy: oznaczającej, że zachód w połowie tajemnie, a w połowie jawnie „miastu z morza” śle półfiglarne spojrzenie. Pisownia rozłączna i konieczna z przecinkiem pomiędzy oboma członami wyrażenia.

półfiglarne (spojrzenie) Liczebnik pół, który jest elementem złożenia: pół + przymiotnik (figlarny), piszemy w tego typu złożeniach łącznie.

z nagła, na skos Są to wyrażenia przyimkowe — połączenia przyimka (z) (na) z rzeczownikami lub przysłówkami, liczebnikami i zaimkami — zasadniczo piszemy rozdzielnie.

wzuł buty na przyboś (włożył buty na gołą stopę).

niby-liberia Człon niby nadaje złożeniom odcień pozorności, podobieństwa. W złożeniach z członem niby- stosujemy łącznik; wyjątki: terminy przyrodnicze, np. nibynóżka, nibyliść.

tuż-tuż W parach wyrazów mających charakter tautologii (powtórzenia) stosujemy pisownię z łącznikiem, np. aby-aby, ani-ani.

półżartem i półserio To dwa przysłówki z częstką pół, oznaczające dwie cechy: w połowie żartem i w połowie serio. Pisownia liczebnika pół łączna.

cud-róże (cud-róż) To rzeczownik złożony (róże i cud) z dwóch członów. Kolejność tych członów została przestawiona (cud róże). Tak przestawioną konstrukcję zapisujemy z łącznikiem.

a-moll W muzyce na oznaczenie tonacji durowych (majorowych) używamy wielkich liter, a tonacji molowych (minorowych) — małych liter: D-dur, B-dur, a-moll, b-moll, c-moll.

Orkiestra, tusz! To sygnał dla orkiestry, która właśnie w tym momencie ma zagrać. Słowo tusz oznacza przygrywkę wykonywaną przez orkiestrę przy toastach, powitaniach na czyjaś cześć [w; Słownik współczesnego języka polskiego, pod red. B. Dunaja].